

דף עב.

עין משפט א.

ח"מ סימן רמג פעיף יח

יח טז. זכין לקטן אפי' בן יומו^א, וזכין לאדם גם שלא בפניו.

עין משפט ב.ג.ד.

יו"ד סימן קעא פעיף א

א. א. ישראל שלוחה כסף מעכו"ם ברבית, וזקף^ד אותם עליו במלוה ונתגייר, אם לפני שהתגייר זקפן עליו במלוה גובה ממנו קרן ורבית^ה, אבל אם לאחר שנתגייר זקפן עליו במלוה גובה הקרן ולא הרבית.

א. ב. עכו"ם שלוחה כסף מישראל ברבית וזקף עליו את הרבית במלוה, אע"פ שזקפן עליו אחר שנתגייר גובה הישראל ממנו אחר שנתגייר כל הרבית^ו שנתחייב בה כשהיה עכו"ם.

עין משפט ה.

ח"מ סימן נב פעיף א

א. א. שטר שיש בו ריבית מפורשת, אינו גובה בו הריבית^ז אבל גובה בו

ג. ממשנה ב"ב קנ"ו ע"ב, וקטן בפניו כשלא בפניו הוא, סמ"ע ס"ק ל"ב. וע"כ כתב בשו"ע ובגדול בין בפניו בין שלא בפניו.

ד. מברייתא בב"מ דף ע"ב, שהרי ברגע שזקפן במלוה חזר כולו כקן דמשעת זקיפה חשיב כגבוי. ט"ז ס"ק א'.

ה. ואפי' רבית שעלה משנתגייר, דמשעה שזקפה עליו במלוה הו"ל כולו קרן, אבל אם זקפה עליו אחר שהתגייר, אפי' הרבית שעלה קודם שהתגייר אינו גובה, כ"כ הטור והרא"ש.

ו. וכתב ה"ה דמן הדין יכול לגבות מה שעלה קודם שנתגייר, אלא שחכמים תיקנו ללכת אחר זקיפה להחמיר.

ז. וכ"ש אם לא זקף כלל דאסור אף במה שעלה לפני שנתגייר, וכ"כ הב"ח. ש"ך ס"ק ב'. ו. שם מברייתא וכרבי יוסי. ואם לא זקף עליו יש פלוגתא בין הפוסקים אם גובה או לא וטוב להחמיר. כ"כ הש"ך בס"ק ג'.

ז. מברייתא קמא דף נ' ע"ב, ובב"מ דף ע"ב ע"א. וכפירוש רש"י שם. וגובה בו הקרן כחכמים דלא קימ"ל כר"מ בקנסותיו שקנס גם בקרן.

ומה שהשטר כשר לגבות בו הקרן ולא נפסל מכח העדים שעברו על הלאו "דלא תשימון עליו נשך" תירצו בתוס' דרק בלוה ומלוה וערב משמע ליהו לאינשי שעוברים, ולא לעדים, כמו שאמרו בב"מ דף ה' ע"ב לגבי הלאו דלא תחמוד.

אבל לדעת הרמב"ן העדים נפסלו לעדות בידעו שיש ריבית קצוצה. ואם הריבית רק מדרבנן

הקרן אפי' ממשעבדי, אבל אם כלל הקרן עם הריבית ביחד, אינו גובה גם את הקרן, ופסול מפני שיבא לגבות בו הריבית.

* ואם ה' החייב מודה לו צריך הוא לשלם לו הקרן, ט' וי"א דפטור דקנסין ליה למלוה

א. ב. אם המלוה הלוח ע"י שליח, והשליח עשה שטר וכלל הקרן עם הריבית, בכה"ג י' גובה הקרן לכו"ע, דיכול לומר המלוה לתקוני עשיתיו שלוחי, ולא לעותי.

א. ג. שטר שהוא קרוע ב' קרע בי"ד, והוא שקרוע במקום העדים והזמן והתורף, ל' או שקרוע שתי וערב פסול. ואם ניכר שנעשה בסכין אפי' לא נקרע שתי וערב פסול.

נקרע מ' לשניים, גרוע יותר מקרע בי"ד ופסול.

הגה: ד. אם ישנם עדים שהשטר נקרע באונס, דינו כנמחק שטר חובו

אפי' כלולה עם הקרן גובה הקרן גם ממשעבדי דלא גזרו רק בריבית דאורייתא, ש"ך ס"ק א'.

ועוד כתב שאם הערב עובר בלאו כלוה ומלוה, שמדברי הב"י בסי' ל"ד ובשו"ע סעיף י' שכתב המלוה והלוה בריבית פסולים ולא כלל הערב ועדים עמהם משמע דהם לא נפסלים, ש"ך ס"ק א'.

ה. וה"ה כשיש עדים אחרים, או אפי' אותם עדים שהרי לא נפסלו לעדות כנ"ל לדעת הב"י והשו"ע מלבד לדעת הרמב"ן. נתיבות ס"ק ג'. והוא ממהרי"ק שורש י"ז כשהחייב מודה.

ט. מהרי"ק בשם המרדכי והתוס'. דכאן ההלואה נעשית באיסור סמ"ע ס"ק ד'. ולא דמי לשטר מוקדם דהשטר פסול אבל לא מפסיד המלוה, דשם רק השטר נעשה באיסור, והש"ך חולק וסובר דגם התוס' ס"ל דגובה הקרן ודלא כהי"א ברמ"א.

י. שם במהרי"ק שורש י"ז.

כ. בתרא קמ"ח ע"ב.

ל. דלא בא אביי לחלוק אלא להוסיף, כן פירש הרשב"א, וה"ה בשם רב האי גאון. ודוקא שקרוע שתי וערב על פני כל השטר כ"כ הש"ך.

מ. ואם נקרע בקפלים שלו אפי' לגמרי לא נפסל בכך, שתולין מכח השימוש, כ"כ הסמ"ע בס"ק ח', וכן נוהגין וכ"כ התומים והנתיבות בס"ק ה'.

ב שבי"ד עושין שטר אחר, ואם היה קרע שלא כקרע בי"ד, **ו** ונראה לדיין שהיה בו קרע בי"ד, והוסיפו עליו כדי להעלים הקרע בי"ד, אין גובין בו.

יו"ד סימן קפא פעיף יא

יא. יב. שטר שיש בו רבית בין של תורה בין של דבריהם גובה **ע** את הקרן שלהם, והוא שיהיה ניכר **פ** שהוא רבית.

הגה: כגון שמפורש בשטר הקרן בפני עצמו, או שלא נכתב בשטר רק הקרן **צ** והעדים מעידים על כו"כ רבית.

הגה: כל מי שבא לידו **ק** שטר שיש בו רבית, יקרע השטר שחיישינן שמא יגבה בו גם הרבית.

יא. יג. אם אין הרבית מפורש בשטר אלא שכלול הקרן עם הרבית בסך

ג. ודוקא שנקרע במקום הפוסל, אבל בלא נקרע במקום הפוסל אין עושין שטר אחר, כ"כ הסמ"ע ס"ק ט'.

ס. אבל אם נמצא חור בשטר נקב אין אומרים במקום החור היה קרע בי"ד דאין פוסלין שטר מספק, כ"כ הרשב"א בסמ"ע ס"ק י"א.

ע. מברייתא שם בב"מ דף ע"ב ע"א וכחכמים, דלא קנסו התירא אטו איסורא, וכך היא הסכמת הפוסקים דקימ"ל כר"מ בגזירותיו ולא בקנסותיו. ואפי' יש בו רבית של דבריהם כך נראה מדברי התוס' בב"ק דף ל' ע"ב והרא"ש והרמב"ם. באר הגולה אות ט"ז.

פ. דאם לא כן העדים פסולים שרשעים הם שמעידים שחתמו על איסור, כ"כ הט"ז בס"ק ז'. והש"ך כתב שמירי שכתב הקרן בפני עצמו והרבית בפני עצמה, וגבי אפי' ממשעבדי והעדים לא נפסלו בכך אפי' ברבית דאורייתא "דלא תשימון עליו נשך" לא משמע לאינשי אלא במלוה ולוה, וכך נראה דעת מר"ן המחבר בחו"מ בסי' ל"ד וריש סי' נ"ב.

לפ"ז אפי' בכלל הקרן ורבית ביחד לסך אחד בשטר, לא נפסלו העדים רק שבכה"ג אינו גובה הקרן שמא יבא לגבות גם הרבית בתורת קרן וכ"כ הש"ך בס"ק כ'. רק שצריך להבין לדעת הט"ז בס"ק ז' אם יכתוב הקרן כו"כ והרבית כו"כ בשטר מדוע לא נפסלו בזה העדים דמאי שנא כלל או פירש, וצ"ע. אח"כ ראיתי בעצי לבונה שהקשה קושיא זו, ע"ש.

צ. כתב הט"ז בס"ק ח' דפירוש הדברים הם שהכל נכלל בתורת קרן, והעדים החתומים לא ידעו שיש כאן רבית כך שלא נפסלו, אבל עדים אחרים יודעים שיש כאן רבית כו"כ ובזה פסק השו"ע כהרמב"ן.

ק. בב"י מסיק דאפי' מפורש בו כו"כ רבית דאורייתא קורעו דחיישינן לב"ד טועין וכ"כ הד"מ. ש"ך ס"ק כ'.

אבל כשלא נכתב בשטר רק קרן בלבד פשוט דאסור לקורעו. ש"ך ס"ק י"ט.

הכל כו"כ, אינו גובה בו אפי' הקרן ר.

הגה: עיין בחו"מ סי' נ"ב.

עין משפט וז.ז. חו"מ סימן מג פעיף ז

ו. שטרי חוב המוקדמין ש פסולים, שהרי טורף בהם מלקוחות שלא כדין, וע"כ קנסו אותם חכמים שלא יגבה בשטר מוקדם ה אלא מבני חורין, ואם יטען הלוח פרעתי, דינו כטוען כן נגד שאר שטרות, אבל אם יטען להד"מ הוחזק כפרן.

* וי"א דשטר מוקדם א פסול לגמרי

עין משפט וז.ט. חו"מ סימן רה פעיף ז

ז. אחד המאנס חבירו, שהכהו או תלאו עד שמכר, או שהפחידו בדבר שבידו לעשות בין בידי גוים בין ישראל, בין אונס הגוף בין אונס ממון, הרי זה אונס.

ר. מתוס' שם וכו"ל, דרבנן מודים בגזירה שמא יגבה. וכל זה ע"פ השטר אינו גובה אבל אם הלוח מודה גובה הקרן כדין מלוה ע"פ, אף שהרמ"א בסי' נ"ב בחו"מ הביא ב' דעות בענין זה. ט"ז ס"ק י'.

ש. רמב"ם פ' כ"ג מלוה ומלוה, ממשנה ה' פרק י' דשביעית, וכ"כ הטור בשם הרי"ף ורש"י ורמב"ן ורשב"א.

ת. וכתב הסמ"ע בס"ק י' אפי' אם יקחו הבי"ד לידם השטר ולא יתנו לטרוף בו מזמן הראשון, או שיכתבו על גוף השטר שלא יכול לטרוף בו מזמן הראשון, אפי"ה אינו גובה בו ממשועבדים גם מזמן שעמד בבי"ד משום קנס, כיון שמתחילתו היה ראוי ועומד לטרוף בו מזמן הראשון. וכתב הש"ך להסכים לדבריו, אך הוסיף שאם המלוה בעצמו יכתוב לפני שנראה השטר לבי"ד שלא ניתן לטרוף בו לקוחות מזמן הראשון, נראה דכשר לטרוף בו מזמן השני.

ועוד כיון שאין גובין בו אלא מבני חורין קורעין השטר, או כותבין על גביו שלא ניתן לגבות בו אלא מבני חורין. אבל אין מניחין השטר בידו כמות שהוא שלא יגבה בו ממשעבדי. כ"כ הש"ך ס"ק י"א.

א. טור בשם ר"י והרא"ש, וריב"ש בסי' שפ"ב, והביאם הרמ"א וכתב הסמ"ע בס"ק י"א דאין ר"ל שנפסל לגמרי, שהרי אם יטען להד"מ אינו נאמן והוחזק כפרן מכח השטר הזה, ורק בטוען פרעתי נאמן. אבל הש"ך דעתו שפסול לגמרי ואפי' בטוען להד"מ נאמן, דהשטר חספא בעלמא הוא לדעת החולקים. אבל לכו"ע גובה בו מבני חורין ומהלוח בעצמו כשהוא מודה, או כשיש עדים בזה. וכתב בקצות שאם העדים לפנינו וזוכרים ההלואה וטוען להד"מ ודאי שהוחזק כפרן נגד העדים. והנתיבות כתב דהעיקר כהסמ"ע.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

הגה: וי"א ס"ל דבהפחידו לאו כלום שעשוי שהאדם מגזם ^ב ולא עושה.

ח. מעשה באחד ששכר פרדס מחבירו לעשר שנים ^ג, ואבד לו השטר שהיה בידו מהשוכר שאין השדה בידו אלא בתורת שכירות, ואחר שאכלו ג' שנים ^ד אמר לו שלא בפני עדים ^ה אם לא תמכרנו לי אעלים שטר השכירות שבידי ואטעון שהוא לקוח בידי, ואמרו חכמים שהוא אנוס. לפיכך אם תבעו לבי"ד וכפר בו וטען שהפרדס לקוח בידו, ואח"כ מסר המשכיר מודעה ומכר לשוכר שכפר בו הרי הממכר בטל, שיש עדים שהוא אנוס והם העדים שכפר בבי"ד והם עדי המודעה.

עין משפט י. חו"מ סימן לט סעיף ו

ז. כל מקום שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום, ^ו אין לו דין מלוה בשטר.

חו"מ סימן קנ סעיף א.ב

א. ירד לשדה בתורת משכון והדבר ידוע אין לו בה חזקה ^ז. אבל אם אין שם אלא קול בעלמא ^ח נתבאר בסי' קמ"ט סעיף כ'.

ב. כתב בביאורים ס"ק י"ב שהוא תמוה דמבואר ברא"ש ובמהרי"ק ובמהרח"ש דאם הפחידו ומסר מודעה לכו"ע הוי אנוס. ואם הפחידו להביאו לערכאות לכו"ע לא הוי אנוס, שלא ברי הזיקו שלא כל המביאים לערכאות מנצחים בדין, אם לא שהדבר כבר תחת יד האנס ואינו רוצה לדון לפני ד"ת רק לפני ערכאות בזה לכו"ע כותבין מודעה. ועיין בפעמוני זהב בפירוש דברי מר"ן בין ע"י גוים בין ע"י ישראל. ובסמ"ע ס"ק ט"ו.

ג. בב"ב מ' ע"ב.

ד. שאז נאמן לטעון לקוח בידי ואבדתי שטר קניני. סמ"ע ס"ק י"ז.

ה. דאם היה בפני עדים לא היה באפשרות המלוה לכפור שהרי העדים שמעו הודאתו. סמ"ע ס"ק י"ח.

ו. עיין בעיר שושן דאפי' הטמין עדים אחורי הגדר מהני מסירת המודעה, ואף שיכול להביא עדים לבי"ד, יכול לומר שאין הבי"ד מזומן, ובביאורים כתב שצריך עיון בדין זה.

ז. ואינו גובה ממשעבדי, וגם יכול לטעון נגדו פרעתי.

ז. נלמד מעובדא דרבה בר שרשום ב"ב ל"ב.

ח. היינו שאין הדבר מפורסם בבירור אלא בקול בעלמא, אבל המחזיק עצמו מודה שבתורת משכון בא לידו רק טוען שאח"כ קנאו. ש"ך ס"ק א'.

ומ"מ עצה טובה ט לממשכן למחות בסוף כל שלוש שנים, שמא יכבוש זה שטר המשכון אחר שישכח הדבר ויטען לקוח בידי.

ב. משכן פרדס לחבירו לעשר שנים, ואחר שאכלה ג' שנים אמר לו המחזיק בשדה אם אתה מוכר לי אותה מוטב ואם לאו אעלים שטר המשכונא ואטעון לקוחה היא בידי, ואז הממשכן נתנה לבנו בשטר י ואח"כ בא ומכרה בערמה למחזיק כרצונו הרי המכירה לאו כלום והמעות שנתן המחזיק יותר על המשכונא אינם אלא כמלוה בע"פ.

דף עב:

עין משפט א. חו"מ סימן לט סעיף ו

ז. כל מקום שכתבו וחתמו במקום שלא היה להם לכתוב ולחתום, א אין לו דין מלוה בשטר.

חו"מ סימן קנ סעיף א.ב
עיי' לעיל עין משפט י

עין משפט ב. יו"ד סימן קעה סעיף א

א. שער העיירות אינו קבוע ואין פוסקים עליו ל, אבל פוסקין על שער המדינה שהוא קבוע.

ט. בב"מ דף ק"י ע"א, וכהוא דמשכן פרדסא לחבירו לעשר שנים ואחר שאכלה ג' שנים אמר לו אם רצונך למכור לי מוטב ואם לאו אכבוש השטר משכונא ואטעון לקוח בידי. והוא ממציעא ע"ב ע"א.

י. כ"כ הסמ"ע לפרש את דברי השו"ע בסעיף זה שהממשכן הציל עצמו בזה שנתן לבנו, ובזה היו המעות שקיבל ממנו על המכירה כמלוה ע"פ, אבל מי שעושה עורמה ברצון ונותן לבנו ומוכר לאחרים הו"ל המעות שקיבל במכירה מלוה בשטר אע"פ שאין כאן מכירה וכן מוכח בסוף סי' ע', שדוקא כשיש איסור בקנין יש לו דין מלוה ע"פ. וזה פשוט. סמ"ע ס"ק ג'.

כ. ואינו גובה ממשעבדי, וגם יכול לטעון נגדו פרעתי.

ל. מימרא דרב אסי א"ר ר"י במציעא דף ע"ב, והרי"ף והרמב"ם בפ"ט ממלוה, אבל של מדינה פוסקין, שם במשנה, והיינו עיר גדולה, והטעם שפוסקים ביצא השער בעיר גדולה שאומר לו בעל המעות שאילו מעותי נשארו אצלי הייתי לוקח בזול, ומחשיבין כאילו קנה התבואה ונתייקרה אצלו, ואע"ג דלא משך כיון דהוי דרך מקח וממכר לא גזרו בו רבנן. ט"ז ס"ק א'.

א. ב. משיצא השער במדינה ^מ מותר להקדים מעות לחבירו ולפסוק עמו שיתן לו אותם פירות כל השנה כשיעור מעותיו כפי אותו השער שיצא.

אפי' אם יתייקרו אח"כ ^נ. ואפי' אין למוכר פירות.

הגה: וי"א דפוסקין על שער העיירות, ויש להקל באיסור דרבנן ^ס.

עין משפט ג. יו"ד סימן קעה סעיף ד

ה. ה. היה למוכר מאותו המין, אע"פ שלא נגמרה עדיין מלאכתו מותר לפסוק עליו ^ע עד כדי השיעור שיש לו ^פ אע"פ שלא יצא השער עדיין, ובלבד שלא יהיה מחוסר אלא מלאכה אחת או שתיים ^צ אבל אם מחוסר ג' מלאכות אסור.

עין משפט ה. יו"ד סימן קעה סעיף ז

ז. ח. כיון שנקבע השער מותר לפסוק שיתן לו שער הגבוה ^ק, כיצד היו החטים נמכרות ד' סאין בסלע ופסק עמו שיתן לו החטים כשער הזול, אם עמדו אח"כ עשרה סאין בסלע נותן לו עשרה סאין לסלע ^ר.

מ. יצא השער בכרך אע"פ שבכל העיירות הסמוכות לא יצא השער, פוסקים על אותו שער של הכרך. וכתב הב"י דוקא כשהן מסתפקות מכרך זה אבל אינן מסתפקות ממנה אפי' סמוכות לה, הולכים אחר השער של המקום שמסתפקין ממנו. ש"ך ס"ק ב'.

נ. שם בגמ' דף ס"ג ע"ב.

ס. פ' כיון דדרך מקח וממכר הוא אינו אלא מדרבנן, וכן הלואת סאה בסאה בסי' קס"ב אינו אלא מדרבנן.

ע. ממשנה שם ע"ב ע"ב, וכתב הטור כיון שחסר תיקון קצת לא חשבינן ליה כמו דבר שבידו.

פ. ולא מספיק כאן שיהיה לו מקצת מאותו המין לדעת הרמ"א בסימן קע"ג סעיף ד, דדוקא בהלואת סאה בסאה הקילו בזה כמ"ש בסי' קע"ג סעיף ו'. ט"ז ס"ק ה'.

צ. אפי' אין בידו לגמרו אלא בידי שמים, ובמחוסר ג' מלאכות אסור אפי' בידו לגמרו. ש"ך ס"ק ח' מהטור.

ק. שם במשנה דף ע"ב ע"ב, ופי' שער הגבוה היינו שאם יפחת השער ממה שהוא עכשיו שיתן לו כשער הזול, דהיינו בזול שנותנים פירות הרבה בדמים מועטים, רש"י שם.

ר. ולא מחזי כרבית, שהרי אם היו מעותיו בידו היה יכול לקנות התבואה בזול. פרישה.

ז. ט. נתן לו המעות בסתם ולא פסק עמו כשער הגבוה והזולו, נותן לו כשער שהיו שוין ש כשנתן לו המעות.
ומי שחוזר מקבל מי שפרע ת, ואם היה שליח לאחרים אינו נוטל אלא כשער הזול א או מחזיר דמים.
ואין השליח ולא המשלח מקבלים מי שפרע ב.

עין משפט ו. יו"ד סימן קעה סעיף א
עיין לעיל עין משפט ב

עין משפט ז. יו"ד סימן קעה סעיף ב

ב. ג. היתה תבואה החדשה במדינה ד' סאין בסלע, ובישנה שלשה בסלע אין פוסקין ג עד שיצא השער לחדשה ולישנה.

עין משפט ז.ט. יו"ד סימן קעה סעיף ג

ג. ד. היו החטים של העניים המלקטים ד' סאין בסלע, ושל בעל הבית ג'.

ש. דהלכה כת"ק שם במשנה וכרב פפא שם.

ת. היינו שלא חייב עצמו בקנין אחר רק בדברים, כמ"ש בחו"מ סי' ר"ד וסי' ר"ט סעיף ו'.

וכתב הט"ז דאין להקשות הרי זה קרוב לשכר ורחוק מן ההפסד ומטעם זה הצריכו בסי' קע"ג סעיף י"ג שיקבל עליו אחריות הזול, תירצו בזה התוס' שבפסיקה על הפירות אין שייך לומר קרוב לשכר וכו' כיון דאי בעי המוכר אכיל להו לאותם פירות ויתן לו פירות אחרים, משא"כ בהיא דבסי' קע"ג שחבית ידועה ומבוררת קנה ממנו. ועיין בחו"מ סי' קפ"ב סעיף ו'.

א. נוטל כשער הזול, שיכול לומר לו לתקוני שדרתיך וע"כ אפי' בסתם כפירוש רש"י בדף ס"ג ע"א ד"ה מאי לקח. ועיין בגאון באות י"א.

ב. מהא דאמר רב אחא בריה דרבא לרב אשי, וכפי' רש"י שם בדף ע"ב, דהשליח פשיטא דאין צריך לקבל עליו מי שפרע שהרי אין זה שלו, וגם המשלח אין צריך לקבל דיכול לומר לתקוני שלחתי את שלוחי ולא לעוות ושהיה לו לפסוק כשער הזול. ט"ז ס"ק י'.

ג. והטעם שכל שיש חילוק בין חדש לישן אינו שער קבוע, כ"כ ה"ה כיון שעתידי להיות שווין או באחד משערים אלו או פחות מהן או יותר הילכך אינו יכול לפסוק לתת לו אפי' חדשים ד' סאין בסלע. ש"ך ס"ק ד'.

סאין בסלע פוסק ללקוטות ^ד כשער הלקוטות, ולא יפסוק לבעה"ב
עד שיקבע השער לבעה"ב ^ה.

יו"ד סימן קסב סעיף ג.

עין משפט י.

ג. ד. היה לאותו המין שמלוה לו שער בשוק קבוע ^ד וידוע לשניהם מותר
ללות סאה בסאה.

הגה: עיין בסי' קע"ה איזה נקרא שער קבוע.

הגה: ומה שיכול ללוות על שער שבשוק, היינו שהלוה יכול לפרוע לו בכל
עת שירצה ^ז, אבל אם התנה שלא יקבל ממנו פרעון עד שעת היוקר ^ח
אסור.

ד. ולא דמי לסעיף ב' שצריך שיצא השער לחדש ולישן, ששם שניהם מין אחד ועתידין
להשתוות משא"כ כאן שתבואת הלקט של העני יש לה תמיד שער אחר לכן פוסק כל
אחד לפי השער שלו. ט"ז ס"ק ג'.

ה. אבל מותר לפסוק עם בעה"ב שיתן לו ג' סאין בסלע. ט"ז וש"ך.

ו. מסקנת הגמ' בדף ע"ב ע"ב וכפי' השני ברש"י, וכן פי' הרי"ף והרא"ש והרמב"ם בפ"י
מהלכות מלוה.

וגם בעיני ידוע השער לשניהם, כדעת הרמב"ם. ואע"פ שלא ידעו בכמה השער רק שידעו
שיצא השער מועיל, כ"כ הב"י, אבל לדעת הרא"ש לא צריך ידיעה בכלל אלא שהמציאות
יצא השער, וכתב הש"ך בס"ק ט' דנראה לו דאע"פ שלכתחילה אין להלוות עד שידעו
שיצא השער, מ"מ אם לזה ויצא השער אע"פ שלא ידע מ"מ הרי לא נעשה כאן איסור
בהלוואה זו וחייב לשלם לו כפי שפסקו. ועיקר הטעם ביצא השער כתב הט"ז כיון שמצוי
לקנות אותו המין זה דומה לאומר הלויני עד שיבא בני. וכתב הרא"ש אפי' אין לו מעות
כלל ללוה במה לקנות מהשוק מותר, שיכול לקנות מן השוק בהקפה או ללות מחבירו,
וכל זה דוקא סאה בסאה, אבל אם הלוהו מעות אסור אע"פ שיצא השער בשוק. ועוד כתב
דאם יצא השער במקום אחר אע"פ שהמקומות מסביבותיו לא יצא, סומכים על המקום
ההוא שיצא. ועיין בבן איש חי פ' עקב הלכה א' דבלא יצא, השער אפי' לשעה אסור
להלוות.

ז. כתב הש"ך בס"ק י"א ואז מותר אפי' בקבע לו זמן, כך הסכמת הפוסקים ודלא
כהרמב"ם.

וכתב הרא"ש דאם אמר לו לא אקבל הפרעון קודם הזמן, אסור ללות על שער שבשוק
אבל אם יש לו חטים גם בזה אין איסור.

ח. ואפי' לא אמר ממש עד שעת היוקר, אלא שאומר לו לא אקבל עד הזמן שקבענו אסור,
אע"פ שאין ידוע אם יתייקר באותו זמן שזה דומה להלוני כור חטים עד הגורן, ומש"כ
עד זמן היוקר לאו דוקא.